

Sygn. akt I UK 63/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło

SSN Dawid Miąsik (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania A. R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 kwietnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 14 września 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Decyzją z 16 kwietnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w R. odmówił A. R. (wnioskodawca) prawa do emerytury w wieku obniżonym na podstawie art. 184 w związku z art. 39 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna), gdyż nie udowodnił na

dzień 1 stycznia 1999 r. 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, a jedynie 24 lata i 7 miesięcy. Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy okres 14 lat i 10 miesięcy pracy górniczej, co pozwalało obniżyć powszechny wiek emerytalny o 7 lat, czyli do wieku 58 lat.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł wnioskodawca, zaskarżając ją w całości i domagając się uwzględnienia do stażu pracy okresu prowadzenia działu specjalnego produkcji rolnej od 29 października 1973 r. do 31 maja 1974 r. W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z 3 listopada 2015 r., IX U (...) Sąd Okręgowy w G. Ośrodek Zamiejscowy w R. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury, poczynszyszy od 1 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca, urodzony 9 kwietnia 1955 r. złożył wniosek o przyznanie emerytury w obniżonym wieku w związku z wykonywaniem pracy górniczej stale i w pełnym wymiarze czasu 26 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy wskazał, że wnioskodawca domagał się doliczenia do stażu pracy okresu prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej w okresie od 29 października 1973 r. do 31 maja 1974 r., kiedy to jako właściciel działki o powierzchni 1.600 m² wybudował dwie folie o powierzchni 210 i 270 m², w których uprawiał początkowo ogórki i pomidory, a później kwiaty. Produkcja ta miała charakter zarobkowy. Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił okres składkowy w wymiarze 24 lat i 7 miesięcy, w tym 14 lat i 10 miesięcy pracy górniczej, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pod ziemią, co skutkuje obniżeniem powszechnego wieku emerytalnego o 7 lat, a zatem do wieku 58 lat, które wnioskodawca ukończył 9 kwietnia 2013 r. W ocenie Sądu Okręgowego pracę wnioskodawcy w okresie od 29 października 1973 r. do 31 maja 1974 r. należy zaliczyć do jego ogólnego stażu pracy jako pracę związaną z prowadzeniem działów specjalnych produkcji rolnej. W związku z powyższym, w ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca spełnił wszystkie niezbędne przesłanki do nabycia świadczenia na podstawie art. 184 w związku z art. 32 w związku z art. 39 ustawy emerytalnej.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy.

Wyrokiem z 14 września 2016 r., III AUa (...) Sąd Apelacyjny w (...) zmienił

zaskarżony wyrok w całości i oddalił odwołanie.

Sąd Apelacyjny wskazał, że Sąd Okręgowy za sporną w przedmiotowej sprawie uznał okoliczność posiadania przez wnioskodawcę na dzień 1 stycznia 1999 r. wymaganego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, nie zauważając, że zgodnie z art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej konieczne jest wykazanie przez osobę wnioskującą o przyznanie świadczenia 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych dla ubezpieczonych, którzy ukończyli 60 lat. Także w przypadku wnioskodawcy, którego wiek emerytalny podlega obniżeniu w oparciu o art. 39 ustawy emerytalnej warunkiem nabycia prawa do świadczenia jest legitymowanie się na dzień 1 stycznia 1999 r. okresem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze określonym w § 3 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm., dalej jako rozporządzenia z 7 lutego 1983 r.). Jak podniósł Sąd Apelacyjny wnioskodawca nie wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych, co nie pozwala na przyznanie mu prawa do świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku. W tych okolicznościach w ocenie Sądu Apelacyjnego bezprzedmiotowe stało się ustalenie czy wnioskodawca świadczył pracę w gospodarstwie rolnym, gdyż nawet pozytywne ustalenie tej przesłanki nie pozwoli na przyznanie mu prawa do emerytury.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł wnioskodawca, zaskarżając go w całości i wnosząc o jego uchylenie i orzeczenie co do istoty sprawy, przez uwzględnienie odwołania wnioskodawcy i przyznanie mu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w K. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego. Wnioskodawca zarzucił naruszenia prawa materialnego: 1) art. 184 w związku z art. 39 ustawy emerytalnej przez jego nieprawidłowe zastosowanie i przyjęcie, że na gruncie tego przepisu niezbędne jest posiadanie przez wnioskodawcę stażu 15 lat pracy górniczej, podczas gdy wnioskodawca w stanie faktycznym niniejszej sprawy domaga się jedynie obniżenia wieku emerytalnego zgodnie z art. 39 ustawy emerytalnej, gdzie wymagany jest co najmniej 5-letni okres pracy górniczej, co

prowadziło do nieprzyznania skarżącemu prawa do emerytury, w sytuacji gdy ubezpieczony posiada staż pracy górniczej w wysokości 14 lat i 10 miesięcy, powinien więc uzyskać prawo do emerytury ogólnej, obniżonej odpowiednio o 6 miesięcy za każdy pełny rok ze stażu pracy górniczej; 2) § 3 i § 4 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. przez jego zastosowanie, w sytuacji gdy wnioskodawca nie ubiegał się o przyznanie emerytury z racji określonego stażu pracy górniczej, w związku z czym przesłanka minimalnego okresu pracy w warunkach szczególnych nie znajduje w jego przypadku zastosowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie ma uzasadnionych podstaw.

Ustawa emerytalna zawiera w swej treści prawo do obniżenia powszechnego wieku emerytalnego z tytułu wykonywania pracy górniczej dla osób, które nie spełniają warunków do nabycia prawa do emerytury górniczej, na podstawie art. 50a ustawy emerytalnej. Jednakże, z obniżenia wieku emerytalnego z tytułu wykonywania określonej pracy górniczej różne grupy ubezpieczonych (w zależności od daty urodzenia) mogą skorzystać po spełnieniu różnych przesłanek. I tak urodzeni przed dniem 1 stycznia 1949 r. korzystają z tego prawa wyłącznie na zasadach określonych w art. 39 ustawy emerytalnej. Ubezpieczeni urodzeni po 31 grudnia 1948 r. mogą skorzystać z tego prawa na zasadach wynikających z art. 184 ust. 1 w związku z art. 39 ustawy emerytalnej, po spełnieniu warunków określonych w art. 184 ust. 1 pkt 1 i 2 tej ustawy (na dzień wejścia w życie ustawy emerytalnej). Wreszcie, ubezpieczeni urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., którzy nie spełniają warunków wynikających z art. 184 ustawy emerytalnej mogą skorzystać z uprawnienia, o którym mowa w art. 39 ustawy emerytalnej po spełnieniu dodatkowych warunków z art. 46 tej ustawy.

Z przyczyn oczywistych wnioskodawca (urodzony w 1955 r.) nie może ubiegać się o emeryturę w wieku obniżonym na zasadach określonych wyłącznie w art. 39 ustawy emerytalnej, skoro nie urodził się przed dniem 1 stycznia 1949 r.

Odnosząc się do warunków nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym na podstawie art. 184 w związku z art. 39 ustawy emerytalnej, Sąd Najwyższy stwierdza, że ubiegający się o emeryturę na tej podstawie musi wykazać wymagany staż pracy w warunkach szczególnych (15 lat) i to na dzień 1 stycznia

1999 r. Jak zaś wynika z wiążących Sąd Najwyższy ustaleń faktycznych sprawy, wnioskodawca legitymuje się stażem pracy górniczej w wymiarze 14 lat i 10 miesięcy, zatem nie spełnia przesłanek zastosowania art. 184 w związku z art. 39 ustawy emerytalnej.

Do rozważenia pozostaje zatem kwestia czy wnioskodawcy przysługuje prawo do emerytury w wieku obniżonym na podstawie art. 46 w związku z art. 39 ustawy emerytalnej. Z art. 46 tej ustawy wynika, że wnioskujący o świadczenie musi spełnić wszystkie kryteria nabycia prawa do tego świadczenia, czyli: 1) wiek emerytalny (w przypadku mężczyzn 65 lat z możliwością obniżenia go zgodnie z algorytmem wskazanym w art. 39 ustawy emerytalnej); 2) określony staż ubezpieczeniowy (25 lat okresów składkowych i nieskładkowych dla mężczyzn); 3) nie może spełniać wymagań koniecznych do nabycia prawa do emerytury górniczej na podstawie art. 50a ustawy emerytalnej; 4) musi posiadać co najmniej 5 lat pracy górniczej. Przede wszystkim jednak wszystkie te przesłanki muszą zostać spełnione przez wnioskodawcę na dzień 31 grudnia 2008 r. Oznacza to, że wnioskodawcy nie można przyznać świadczenia w oparciu o powyższe przepisy, gdyż wymagany wiek (obniżony na zasadzie wynikającej z art. 39 ustawy emerytalnej) wynoszący w przypadku wnioskodawcy 58 lat, ukończył on dopiero w 2013 r.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy stwierdza, że wskazane przez skarżącego w skardze kasacyjnej zarzuty okazały się bezzasadne. Dlatego też na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

r.g.